

Asia: VN/2245/2020

Utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av upphovsrättslagen och 184 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

Svararens roll och bransch. Välj den som mest beskrivande

1. Upphovsman eller utövande artist (inklusive förening eller annan organisation som representerar dessa)

Litteratur

2. Innehållsindustri (inklusive föreningar och andra organisationer som representerar dessa)

-

3. Mellanhänder (inklusive föreningar och andra organisationer som representerar dessa)

-

4. Arbetstagar- och arbetsgivarförbund

-

5. Kulturarvsinstitution (inklusive föreningar och andra organisationer som representerar dessa)

-

6. Aktör inom undervisning och forskning

-

7. Offentlig sektor

-

8. Medborgare, konsument eller annan slutanvändare (inklusive föreningar eller andra organisationer som representerar dessa), övriga organisationer

-

Allmänt. Välj ett av dessa, ifall ni inte har något närmare att yttra om propositionen.

Välj ett av dessa, ifall ni inte har något närmare att yttra om propositionen. Ni kan lämna härpå följande frågor obesvarade.

-

1. Frågor om propositionen i sin helhet

Syftet med propositionen är att modernisera upphovsrätten så att den bättre motsvarar behoven i den digitala tidsåldern. Är förslaget i sin helhet ett steg i rätt riktning?

Nej. Motivera kort vid behov: [Utgångspunkten för utkastet till propositionen är beklagligtvis ett användarcentrerat perspektiv. Upphovsrättsinnehavarens rättigheter försvagas märkbart på många punkter. Utkastet till regeringens proposition till riksdagen, med förslag till lagar om ändring av upphovsrättslagen, innebär stora förändringar som nu delvis går längre än vad DSM-direktivet förutsätter. Vi är förvånade över att ministeriet valt att inte engagera intresseföreningarna i arbetet.]

Syftet med propositionen är att uppnå en rättvis balans mellan upphovsmännens och de utövande konstnärernas, innehållsindustrins och andra kommersiella aktörers intressen samt samhällets (inklusive kulturarvsinrättningarnas, läroanstalternas och medborgarnas och slutanvändarnas) intressen. Är förslaget i sin helhet till denna del ett steg i rätt riktning?

Nej. Motivera kort vid behov: [För oss författare är de förändringar som föreslås gällande förlagsavtalen något som vi gärna hade diskuterat med beredarna. På det sättet hade vi haft möjlighet att vara med och formulera för oss ändamålsenliga paragrafer. Eftersom dessa förändringar inte beretts öppet så har vi svårt att nu förhålla oss till de föreslagna ändringarna. Vem är det som yrkat på dessa förändringar och varför? Varför väljer ministeriet att utföra beredningen på detta exkluderande sätt? Finlands svenska författareförening kommer i sitt utlåtande att fokusera på de paragrafer som gäller förlagsavtalen. De ändringar som vi föreslår görs tillsammans med Suomen Kirjailijaliitto och Finlands facklitterära författare. Det är beklagligt att våra ändringsförslag nu är reaktionära, istället för proaktiva. Finlands svenska författareförening vill poängtera att lagstiftningsprocesser inte kan utföras förtjänstfullt utan att aktivt involvera berörda parter. Vi kommer i vårt utlåtande att hänvisa till våra systerorganisationers utlåtanden (där FSF är medlem): Kopiosto, Sanasto och Upphovsmannaforum (Tekijäfoorumi).]

Saknas det helt i propositionen någonting som det skulle vara nödvändigt att föreskriva om i detta sammanhang? Vad?

Implementeringen av DSM-direktivet på nationell nivå har varit en utdragen process där Undervisnings- och kulturministeriet bett om arbetsro och vi, intresseföreningarna, långt hållits utanför beredningen. Utkastet till regeringens proposition bör återremitteras och beredas om så att det bättre motsvarar DSM-direktivets anda där upphovsmakarnas rättigheter stärks.

2. Frågor om datautvinning (URL 13 b, DSM-direktivet 3 ja 4 art.)

I upphovsrättslagen föreslås en ny 13 b § om framställning av exemplar för datautvinning. Genom paragrafen genomförs artikel 3 (datautvinning för vetenskapliga ändamål) och artikel 4 (datautvinning för allmänna ändamål) i DSM-direktivet. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi understöder den i ändrad form

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos utlåtande gällande den här punkten.

3. Frågor om användning av verk i undervisnings- och forskningssyfte (URL 14, 18, 19 a, 21, 50 c, 64 c §, DSM-direktivets 5 art.)

a. Användning av verk inom undervisning och vetenskaplig forskning (URL 14 § 1 och 4 mom.)

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos utlåtande gällande den här punkten.

b. Samlingsverk som används inom undervisning (URL 18 §)

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos utlåtande gällande den här punkten.

c. Organisation som administrerar ersättningar (URL 19 a)

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos utlåtande gällande den här punkten.

d. Offentligt framförande (URL 21 §)

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos utlåtande gällande den här punkten.

e. Territoriell tillämpning av inskränkningen gällande användning i undervisningssyfte (URL 64 c §)

Vi understöder den i ändrad form

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos utlåtande gällande den här punkten.

4. Frågor om bevarande av kulturarvet (URL 16.1 §, 16 d och 16 e §, DSM-direktivets 6 art.)

I upphovsrättslagens 16 § 1 mom. föreslås bestämmelser om rätten för allmännyttiga bibliotek, arkiv eller museer som är öppna för allmänheten att framställa exemplar av verk som finns i deras egna samlingar för bevarande av kulturarvet. Nuvarande 16 d och 16 e § föreslås ändras så att det i fortsättningen ska föreskrivas uttömmande om det organisatoriska tillämpningsområdet för bestämmelserna om arkiv, bibliotek och museer i 16 e § i stället för genom förordning av statsrådet. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi understöder den i ändrad form

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Sanastos utlåtande gällande den här punkten.

5.1. Allmänna frågor gällande användning av utgångna verk i kulturarvsorganisationer

a. bestämmelser om användning av utgångna verk vid kulturarvsinstitutioner föreslås i 16 g-16 j §. Användningen kan endast omfatta verk som hör till kulturarvsinstitutionernas samlingar. Vid beredningen har utgångspunkten varit att det i direktivet tillåtna användningen av ”verk eller alster (eller en uppsättning av dylka), som inte är tillgängligt för allmänheten via sedvanliga kommersiella kanaler” syftar till att säkerställa att användning med stöd av avtalslicens eller inskränkning av upphovsrätten inte har några betydande negativa konsekvenser för den kommersiella marknaden för verken. Instämmer ni i denna uppfattning? Om inte, hur ska begreppet i direktivet förstås?

FSF hänvisar till Sanastos utlåtande gällande den här punkten.

b. Enligt den föreslagna 16 g § får ett verk eller en grupp av verk i kulturarvsinstitutionens samlingar med stöd av avtalslicens göras tillgängliga för allmänheten gränsöverskridande (64 d §). Instämmer ni i att det är ändamålsenligt att den kollektiva förvaltningsorganisationen gör en bedömning av om användningstillstånd för ett verk kan beviljas på ett sådant sätt att det inte har någon negativ inverkan på den kommersiella marknaden för den grupp verk som användningstillståndet gäller? Om inte, vem ska göra denna bedömning och på vilka grunder ska den göras?

FSF hänvisar till Sanastos utlåtande gällande den här punkten.

c. bestämmelser om användning i vissa fall av utgångna verk med stöd av en inskränkning av upphovsrätten föreslås ingå i 16 h §. I paragrafen anges vissa kriterier för när ett verk kan anses vara utgången, om det inte är känt att verket fortfarande finns tillgängligt via kommersiella kanaler. Syftet med kriterierna är att underlätta bedömningen av när ett verk (i allmänhet) kan anses vara utgången. Är bestämmelserna till nytta vid bedömningen av under vilka förutsättningar verk får användas med stöd av en inskränkning av upphovsrätten?

Ja, men kriterierna bör ändras. Hur? [FSF hänvisar till Sanastos utlåtande gällande den här punkten.]

d. Enligt den föreslagna 16 j § har kulturarvsinstitutionen det huvudsakliga ansvaret för att inlämna behövliga uppgifter till Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet. Även en kollektivförvaltningsorganisation kan anmäla att förbudsätten har utnyttjats. Förslaget innehåller inga bestämmelser om en s.k. kontaktpunkt (Contact Point), som skulle besluta vilka organisationer som får använda databas över utgångna verk som upprätthålls av Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet. Behövs det en sådan kontaktpunkt i Finland, och om det behövs, vilken instans ska sköta uppgiften?

FSF hänvisar till Sanastos utlåtande gällande den här punkten.

5.2. Noggrannare paragrafvisa ståndpunkter gällande URL 16 g - 16 j och 64 d §

a. Användning av utgångna verk på basen av avtalslicens (URL 16 g §)

Vi understöder den i ändrad form

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Sanastos utlåtande gällande den här punkten.

b. Användning av utgångna verk med stöd av en inskränning i vissa fall. (URL 16 h)

Vi understöder den i ändrad form

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Sanastos utlåtande gällande den här punkten.

c. Användning av förbuds rätt (URL 16 i)

Vi understöder den som sådan

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Sanastos utlåtande gällande den här punkten.

d. Registrering av uppgifter om användning av utgångna verk (URL 16 j §)

Vi understöder den som sådan

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Sanastos utlåtande gällande den här punkten.

6. Frågor om avtalslicenssystemet (URL 26 §, DSM-direktivet 12 art.)

a. I artikel 12 i DSM-direktivet ges medlemsstaterna möjlighet att föreskriva om kollektiv licensieringar med utsträckt verkan. I Finland utnyttjas det nationella handlingsutrymmet genom att bibehålla avtalslicenssystemet enligt 26 § i upphovsrättslagen. Det föreslås dock att paragrafen preciseras med stöd av direktivet. Samtidigt görs vissa tekniska och strukturella ändringar i paragrafen. Vilken anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi understöder den som sådan

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos och Sanastos utlåtanden gällande den här punkten.

b. I artikel 12.3 a i DSM-direktivet förutsätts att den kollektiva förvaltningsorganisationen utifrån sina fullmakter är tillräckligt representativ med avseende på rättsinnehavare och rättigheter till de verk som licensen gäller. Hur säkerställs tillräcklig representativitet och hur ska den bedömas i samband med godkännandet av en avtalslicensorganisation?

FSF hänvisar till Kopiostos och Sanastos utlåtanden gällande den här punkten.

De väsentligaste ändringarna i 26 § gäller skyldigheten enligt artikel 12 att informera upphovsmännen om avtalslicenser, upphovsmännens rätt att söka ersättning samt utövandet av förbudsrätten. Förslaget baserar sig på att de kollektiva förvaltningsorganisationerna själva lägger fram en plan för hur upphovsmännen (och i synnerhet de s.k. ”utomstående upphovsmännen”) ska informeras om de frågor som direktivet förutsätter. På så sätt säkerställer man att de behövliga åtgärderna är proportionerliga med tanke på upphovsmännens intressen. Är denna utgångspunkt motiverad, eller borde närmare bestämmelser om lämnande av information utfärdas i lag för att trygga rättigheterna för s.k. ”utomstående upphovsmän”? Om ni anser att det krävs mer specifika föreskrifter i lag, vilka krav borde ställas?

FSF hänvisar till Kopiostos och Sanastos utlåtanden gällande den här punkten.

7.1. Ursprunglig utsändning

Det föreslås ändringar i paragraferna i syfte att skapa klarhet i de nuvarande bestämmelser som anses vara rätt svårtolkade. Genom förslaget genomförs dessutom direktivet om onlinesändningar så att sändarföretagens anknutna onlinetjänster (t.ex. YLE Areena) jämställs med utsändningar enligt URL 25 f § som gäller ursprungliga radio- och televisionsutsändningar och genom en ändring i 64 b § säkerställs det att de rättigheter som skaffats för den ursprungliga utsändningen också omfattar utsändning av radiosändningar samt televisionens nyhets- och aktualitetsprogram inom EU, ifall något annat inte har avtalats. Det föreslås att bestämmelserna i artikel 8 i direktivet om onlinesändningar om anskaffning av rättigheter när ett sändarföretag inte inom ramen för sin egen verksamhet själv överhuvudtaget utsänder programmen, utan det görs av ett distributionsföretag, tas in i 25 f § om ursprunglig utsändningsverksamhet. Direktivet gör det möjligt att i sådana fall stödja sig på en liknande licensieringsmodell som i fråga om vidaresändningar. Vid beredningen har det bedömts att det i Finland inte förekommer sådana situationer som avses i artikel 8 i direktivet, och det har således inte ansetts nödvändigt att utnyttja den möjlighet som direktivet erbjuder att de behövliga rättigheterna kan skaffas från en kollektivförvaltningsorganisation med stöd av reglerna om tvingande kollektiv förvaltning. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos utlåtande gällande den här punkten.

7.2. Vidaresändning av radio- och televisionsprogram

I 25 h § i upphovsrättslagen föreskrivs om samtidig och oförändrad vidaresändning av radio- och televisionsutsändningar. Bestämmelserna förenhetligar licensieringsmarknadens funktion i en situation där det annars kan vara utmanande att förvärva rättigheter. Genom de föreslagna bestämmelserna genomförs bestämmelserna i direktivet om onlinesändningar och förtydligas bestämmelserna om vidaresändning. Dessutom föreslås att även vidaresändning av sändarföretagens anknutna onlinetjänster skall vara möjlig genom att behövliga rättigheter förvärvas av en kollektivförvaltningsorganisation, förutsatt att också sändarföretagets samtycke har erhållits. Bakgrunden till detta är att åtkomsten till anknutna tjänster ofta förhindras genom tekniska hinder, s.k. geoblockering. Det är t.ex. möjligt att centraliserat skaffa vidaresändningsrättigheter för Sveriges televisions kanaler, men detta har inte gällt

SVT:s anknutna onlinetjänster. Vad anser ni om den föreslagna lösningen? Ni kan motivera er ståndpunkt och lägga fram alternativa lösningar och ändringsförslag i samband med ert svar.

Vi understöder den i ändrad form

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos utlåtande gällande den här punkten.

8.1 Upphovsmannens rätt till ersättning och jämkning av ersättningar

Propositionen innehåller ändringar för att förbättra upphovsmäns och utövande konstnärers ställning i avtalsförhållanden gällande kommersiell användning av verk. I artikel 18 i DSM-direktivet ingår bestämmelser om den allmänna principen att upphovsmannen eller den utövande konstnären har rätt till lämplig ersättning för kommersiellt utnyttjande av verk och i artikel 20 om jämkning av ett avtalsvillkor om ersättning på grund av förändrade omständigheter. I 29 § i den gällande upphovsrättslagen ingår bestämmelser (som går längre än vad som förutsätts i direktivet) om jämkning av oskäliga avtalsvillkor, och med stöd av paragrafen är det möjligt att jämka såväl sådana avtalsvillkor som ursprungligen har varit oskäliga som avtalsvillkor som blivit oskäliga på grund av förändrade förhållanden. Således föreslås det endast vissa mindre ändringar i de kriterier som ska beaktas så att bestämmelserna bättre motsvarar de bedömningskriterier som anges i direktivet. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Suomen Kirjailijaliittos och Upphovsmannaforums utlåtanden gällande den här punkten.

8.2. Upphovsmannens rätt till redovisning för kommersiell användning av verk

Syftet med den föreslagna 30 § i upphovsrättslagen är att trygga upphovsmannens möjlighet att få information om kommersiell användning av verk. Det är fråga om en ny tvingande bestämmelse. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Upphovsmannaforums utlåtande gällande den här punkten.

8.3. Upphovsmannens rätt att återkalla en överlåtelse av rättigheter

I den föreslagna 31 § föreskrivs om upphovsmannens rätt att återkalla rättigheterna, om verket inte har utnyttjats inom den tid som anges i lagen. Det är fråga om en tvingande bestämmelse och därför föreslås det att de nuvarande dispositiva bestämmelserna som gäller olika typer av verk stryks i upphovsrättslagen. Det enda undantaget är bestämmelserna om filmverk, som innehållsmässigt förblir oförändrade men blir tvingande. Vad anser ni om den föreslagna lösningen? Ni kan motivera er ståndpunkt och lägga fram alternativa lösningar och ändringsförslag i samband med ert svar.

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Upphovsmannaforums utlåtande gällande den här punkten.

8.4. Om de särskilda bestämmelserna om förlagsavtal

I de föreslagna 35–37 § finns bestämmelser om förlagsavtal. Dessa har ändrats i syfte att modernisera de gällande bestämmelserna om förlagsavtal. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi understöder den i ändrad form

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

Det är av yttersta vikt att en moderniserad upphovsrättslagstiftning fortsättningsvis inkluderar paragrafer gällande förlagsavtal. FSF välkomnar möjligheten att spegla nuvarande paragrafer mot DSM-direktivet och i och med det förbättra författarnas möjlighet att häva sig i ett läge där den enskilda konstutövarens rättigheter till skälig ersättning för sitt arbete märkbart har försämrats. Tyvärr ser vi inte att de föreslagna ändringarna skulle medföra den modernisering som beredaren hänvisar till. FSF är förvånade över att vår expertis inte tidigare hörts då dessa för oss ytterst viktiga paragrafer har formulerats.

Våra kommentarer till paragraferna:

Ny 35 §

Upphovsmannens rättigheter skyddas bäst på det sättet att förlagsavtalet alltid utgår ifrån den tryckta boken som originalverket. För alla andra former av verket bör avtalas skilt.

FSF instämmer med Suomen Kirjailijaliittos och Finlands facklitterära författares utlåtanden och föreslår en ändring till paragrafens andra moment.

Ny 36 §

FSF instämmer med Suomen Kirjailijaliittos och Finlands facklitterära författares utlåtanden och föreslår ändringar till paragrafens rubrik och formulering.

Ny 37 §

FSF instämmer med Suomen Kirjailijaliittos och Finlands facklitterära författares utlåtanden och föreslår en ändring till paragrafens första moment.

Gammal 33 §

FSF instämmer med Suomen Kirjailijaliittos utlåtande och föreslår att paragrafen återinförs.

Gammal 34 §

FSF instämmer med Suomen Kirjailijaliittos utlåtande och föreslår att paragrafen återinförs i modifierad form och i enlighet med Upphovsmannaforums utlåtande.

Gammal 35 §

FSF instämmer med Suomen Kirjailijaliittos utlåtande.

8.5. Upphovsmannens rätt att parallellpublicera vetenskapliga artiklar

I det föreslagna 38 § ingår bestämmelser om upphovsmannens rätt att parallellpublicera vetenskapliga artiklar. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos utlåtanden gällande den här punkten.

8.6. Utvidgning av utövande konstnärers rättigheter

I propositionen föreslås det att 45 § i upphovsrättslagen ändras så att det upphovsrättsliga skyddet för ett framförande som tagits upp på en bildupptagning utvidgas så att det i princip motsvarar rättigheterna för ett framförande som tagits upp på en ljudupptagning. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi understöder den som sådan

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos utlåtanden gällande den här punkten.

8.7. Fotografier av verk som är fri från upphovsrätt (public domain) (URL 49 a §, DSM-direktivets 14 art.)

Det föreslås att fotografens närstående rättighet begränsas så att ett fotografi av ett verk vars skyddstid har gått ut inte omfattas av fotografens skydd för närstående rättigheter. Syftet är att säkerställa att användning av upphovsrättsligt fria verk (public domain) inte kan förhindras genom att verket ingår i en annan skyddsform. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi understöder den i ändrad form

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos utlåtande gällande den här punkten.

9.1. "Korta utdrag"

I 50 § i upphovsrättslagen föreskrivs om tidningsförläggares närstående rättigheter i enlighet med artikel 15 i DSM-direktivet. Genom den nya närstående rätten skyddas tidningsförläggarens rätt att neka att en leverantör av informationssamhällets tjänster gör en tidningsartikel tillgänglig för allmänheten på internet. I direktivet förblir föremålet för skyddet tämligen öppet, och i förslaget har skyddsobjektet konstruerats så att det så väl som möjligt täcker sådana användningsändamål (användning i mediebevakningstjänster och nyhetsaggregatorer) som eftersträvats i direktivet. En utmaning är hur man ska förhålla sig till bestämmelsen i direktivet, enligt vilken "mycket korta utdrag eller enstaka ord" inte ska omfattas av skyddet. I direktivet anges ingen exakt gräns för vilka slags utdrag som är tillåtna, och någon sådan ställs inte heller i 50 §. Däremot är utgångspunkten i bestämmelsen att även upprepad användning av oväsentliga delar kan kränka upphovsrätten, och på den grunden föreslås en ordalydelse som motsvarar det nuvarande skyddet för databaser (databasdirektivet har en motsvarande konstruktion, dvs. också upprepad användning av oväsentliga delar av databasen kan omfattas av ensamrätten). Under beredningen önskades det i workshopparna att det skulle göras tillåtet i lagen att åtminstone återge rubriken. Om ni anser det nödvändigt att det i lagen föreskrivs om ett visst antal ord eller märken som det alltid ska vara tillåtet att använda, hur långt ska i så fall antalet ord eller märken vara? Hur ska den tillåtna användningsmängden för andra skyddade objekt (t.ex. fotografier eller audiovisuellt material) fastställas på motsvarande sätt?

FSF hänvisar till Kopiostos utlåtande gällande den här punkten.

9.2. Återgivning av en tidning i en annan tidning eller tidskrift (gällande URL 23 §)

Vid beredningen har det bedömts att den gällande inskränkningen av skyddet av tidningar och tidskrifter i URL 23 § inte är möjligt att bevara, eftersom det är fråga om att en konkurrent till en tidning eller en tidskrift (som samtidigt också är informationsamhällets tjänst) har rätt att återge en artikel som har publicerats i tidningen eller tidskriften och som i princip torde vara mer omfattande än "ett mycket kort utdrag eller enskilda ord". Instämmer ni i denna bedömning? Om inte, på vilka grunder anser ni att en konkurrerande tidning eller tidskrift inte utnyttjar tidnings- eller tidskriftens investeringar i innehållsproduktionen, vilket innebär att det är tillåtet att återge nyhetsartiklar direkt med stöd av lag, medan det däremot skulle vara förbjudet att använda ett motsvarande utdrag t.ex. i nyhetsaggregatorer eller medieuppföljningstjänster?

-

9.3. Söktjänster på internet

I artikel 15 i direktivet eller i förarbetena till det sägs det inte att närstående rättigheter till tidningar och tidskrifter inverkar på söktjänsterna på internet (t.ex. Google söktjänst, Bing, Ecosia m.fl.). I princip kan

man anse att direktivet inte är avsett att inverka på söktjänsternas verksamhet, och hänvisningen i direktivet till att länkning inte omfattas av ensamrätten kan tolkas på samma sätt. Å andra sidan utesluter direktivet inte heller uttryckligen denna typ av leverantörer av informationssamhällstjänster från tillämpningsområdet för ensamrätten. Behöver man i samband med skyddet för närstående rättigheter för tidningar och tidskrifter ta ställning till söktjänsternas verksamhet? Om svaret är ja, hur borde man ta ställning till frågan i propositionen?

FSF hänvisar till Kopiostos utlåtande gällande den här punkten.

9.4. Upphovsmännens rätt till en andel av de ersättningar tidningsförläggaren förvärver

Enligt förslaget (och DSM-direktivet) har upphovsmannen rätt till en skälig andel av ersättningen till tidningsförläggaren. Borde upphovsmännens andel definieras mera detaljerat i lagen? Om ni anser att upphovsmännens andel av ersättningen ska fastställas, bör den vara en procentandel eller något annat? Hur stor andel?

Vet inte

9.5. Behovet av ett avtalslicensstadgande för att sköta upphovsmännens rätt till en andel av ersättningen

Tidningar och tidskrifter innehåller en stor mängd olika material. För att tidningsförläggarna ska undvika förhandlingar med varje upphovsrättsinnehavare separat om lämplig ersättning, kan det vara lättare för båda parterna att saken sköts genom en avtalslicensbestämmelse som gör det möjligt för tidningsförläggaren att förhandla centraliserat med den kollektiva förvaltningsorganisationen om ersättningsandelen och att ersättningarna via organisationen redovisas till upphovsrättsinnehavarna. Borde en avtalslicensbestämmelse om detta fogas till lagförslaget? Om ni vill, kan ni kort motivera er ståndpunkt i samband med ert svar.

Nej

Om svarsutrymmet ovan inte räckte till kan ni fortsätta här:

FSF hänvisar till Kopiostos utlåtande gällande den här punkten.

9.6. Det närstående skyddet av tidningar och tidskrifter - bedömning av URL 50 § som helhet

Bedöm nu lösningen som helhet. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi understöder den i ändrad form

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos utlåtande gällande den här punkten.

10.1. Har man i tillräcklig mån beaktat balansen mellan olika grundläggande rättigheter?

Bestämmelser om ansvaret för onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll föreslås ingå i ett nytt 6 a kap. i upphovsrättslagen. Enligt bestämmelsen är den som tillhandahåller en tjänst för delning av innehåll ansvarig för intrång i upphovsrätten till följd av att innehållsproducenten (i direktivet används uttrycket "användare") har lagrat material som kränker upphovsrätten i tjänsten. Tjänsteleverantören ska dock inte vara ansvarig för en kränkning av upphovsrätten, om tjänsteleverantören har vidtagit lämpliga och proportionella åtgärder för att skaffa tillstånd av upphovsmannen eller på begäran av upphovsmannen eller någon som handlar på dennes vägnar förhindrat åtkomst till det intrångsgörande materialet. Genom bestämmelserna i direktivet stärks upphovsrätten i tjänster för delning av innehåll online och upphovsmannens möjlighet att bestämma över sitt verk. I enlighet med kraven i direktivet föreskrivs det om hur man ska undvika att tillgång till material som inte kränker upphovsrätten förhindras samt om hur innehållsproducenternas rättsskydd förbättras i enlighet med kraven i direktivet. Bestämmelserna i direktivet är mycket känsliga med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna och vid genomförandet av direktivet ska upphovsmännens äganderätt, tjänsteleverantörernas näringsfrihet och innehållsproducenternas yttrandefrihet beaktas. Vid genomförandet av direktivet har man strävat efter att genomföra direktivet på ett sätt som är förenligt med de grundläggande fri- och rättigheterna och så att balansen mellan de olika grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses. Har detta mål uppnåtts på ett allmänt plan? Om inte, på vilka grunder anser ni att den föreslagna regleringen strider mot de grundläggande fri- och rättigheterna?

Nej

Här kan du motivera närmare. Motivera gärna genom att hänvisa till det grundlagsutskottets, EU-domstolens eller Europadomstolens avgörande ni stöder er på. Berätta också hur ni anser att propositionen bör korrigeras och motivera ändringsförslagen med tanke på tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna.

FSF hänvisar till Kopiostos och Sanastos utlåtanden gällande den här punkten.

10.2. Inskränkningar i upphovsrätten som stärker yttrandefriheten (nya URL 23 §)

I den föreslagna nya 23 § i upphovsrättslagen föreskrivs om rätten att använda ett verk i ett annat verk, dvs. närmare bestämt om möjligheten att använda verket i karikatyr, parodi och pastisch samt om användning i underordnad betydelse av verket i ett annat verk. Vad anser ni om den föreslagna lösningen? Ni kan motivera er ståndpunkt och lägga fram alternativa lösningar och ändringsförslag i samband med ert svar.

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Suomen Kirjailijaliittos utlåtande gällande den här punkten.

10.3. Paragrafvisa kommentarer om det nya 6a-kapitlet i upphovsrättslagen

a. I URL 55 a § föreskrivs om ansvar för onlineleverantörer av innehållningstjänster. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos och Sanastos utlåtanden gällande den här punkten.

b. I det föreslagna 55 b § föreskrivs det om informationsskyldighet för onlinetjänster för delning av innehåll. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi understöder den i ändrad form

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos och Sanastos utlåtanden gällande den här punkten.

c. I det föreslagna 55 c § föreskrivs det om skyldighet för onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll att göra material oåtkomligt för allmänheten. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos och Sanastos utlåtanden gällande den här punkten.

d. I det föreslagna 55 d § föreskrivs om förbud mot att framställa ogrundade krav på avlägsnande. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos och Sanastos utlåtanden gällande den här punkten.

e. I det föreslagna 55 e § föreskrivs om anmälan till innehållsproducenten. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos och Sanastos utlåtanden gällande den här punkten.

f. I det föreslagna 55 f § föreskrivs om skyldighet för onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll att tillhandahålla rättidiga möjligheter att lösa meningsskiljaktigheter i tjänsten. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos och Sanastos utlåtanden gällande den här punkten.

g. I det föreslagna 55 g § föreskrivs om begäran om återställande. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vet inte

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

-

h. I det föreslagna 55 h § föreskrivs om upphovsrättstvistenämnden. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos och Sanastos utlåtanden gällande den här punkten.

i. I det föreslagna 55 i § föreskrivs om behandling av ärenden i upphovsrättstvistenämnden. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos och Sanastos utlåtanden gällande den här punkten.

j. I det föreslagna 55 j § föreskrivs om offentlighet för avgöranden från upphovsrättstvistenämnden. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vet inte

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

-

k. I det föreslagna 55 k § föreskrivs om gottgörelse och skadestånd. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi motsätter oss den

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos och Sanastos utlåtanden gällande den här punkten.

l. I det föreslagna 55 l § föreskrivs om rätt att väcka talan i vissa fall. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vi understöder den i ändrad form

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

FSF hänvisar till Kopiostos och Sanastos utlåtanden gällande den här punkten.

m. I det föreslagna 55 m föreskrivs om avtalsvillkor som gäller behandling av tvister. Vad anser ni om den föreslagna lösningen?

Vet inte

Här kan ni motivera er ståndpunkt och föreslå alternativa lösningar och ändringsförslag.

-

11.1. Förhandlingsmekanism (13 art.)

Enligt art. 13 i DSM-direktivet ska medlemsländerna säkerställa möjligheten att få hjälp av ett opartiskt organ eller medlare vid avtalsförhandlingar om tillgängliggörande för allmänheten av audiovisuella verk. Vid beredningen har man uppskattat att vår lagstifning inte lägger hinder i vägen för att parter som har svårigheter gällande licensering ska kunna få hjälp för att nå ett avtal, till exempel genom medlare vid advokatbyråer eller genom Centralhandelskammaren. Instämmer ni i den här bedömningen. Om inte, varför?

11.2. Förläggares rättigheter till ersättning (16 art.)

Enligt artikel 16 i DSM-direktivet får medlemsstaterna föreskriva att förläggaren har rätt till en andel av den kompensation som betalats med stöd av överförda rättigheter. Enligt 19 § upphovsrättslagen kan upphovsmannen inte överlåta sin rätt till ersättning för utlåning till någon annan, och rätten till ersättning för utlåning övergår inte till förläggaren med stöd av ett kostnadsavtal. På motsvarande sätt föreskrivs i 26 a § i upphovsrättslagen att den kompensation för privatkopiering som föreskrivs betalas endast till de ursprungliga rättsinnehavarna, och det finns ingen subjektiv rätt till kompensation. Ersättningar som samlas in med stöd av en inskränkning av upphovsrätten till fotokopiering fördelas i praktiken enligt de allmänna principerna för fördelning av upphovsrättsersättningar som godkänts av kollektivförvaltningsorganisationen, vilket också möjliggör betalning av ersättningar till förläggare. Vid beredningen har det inte ansetts nödvändigt att ändra nuläget. Instämmer ni i denna uppfattning? Om inte, varför?

Vi instämmer i beredarens uppfattning.

11.3. Alternativ tvistelösning (DSM-direktivets 21 art.)

När det gäller det alternativa tvistlösningsförfarandet enligt artikel 21 i DSM-direktivet föreslås inga ändringar i den gällande upphovsrättsregleringen. Vid beredningen har det ansetts att den nuvarande lagstiftningen inte utgör något hinder för tillämpningen av frivilliga alternativa tvistlösningsförfaranden och för att en upphovsman eller utövande konstnär kan bemyndiga t.ex. en organisation som företräder upphovsmän eller utövande konstnärer att handla för deras räkning också i frivilliga alternativa tvistlösningsorgan, såsom skiljeförfarande eller medling. Instämmer ni i denna åsikt? Om inte, varför?

Vi instämmer inte i beredarens åsikt och hänvisar till Upphovsmannaforums utlåtande.

12.1. Allmän beskrivning av upphovsrättssystemets betydelse

I propositionens konsekvensbedömning (avsnitt 4.2) beskrivs upphovsrättssystemets betydelse på ett allmänt plan. Till beskrivningen har inte fogats sådan bakgrundsinformation som framgår redan av 1 och 2 kap. i utkastet till proposition, där innehållet i direktiven och behovet av nationell reglering beskrivs. I beskrivningen ingår upphovsrättssystemets samhällsekonomiska betydelse, upphovsrättens betydelse för yrkesmänniskor och företag inom de kreativa branscherna samt i vidare bemärkelse som en del av samhällets informationsförmedling och främjandet av innovationer. Finns det fel eller brister i beskrivningen? Behöver den kompletteras, och i så fall hur?

Det finns grava fel och brister i beredarens beskrivning.

Det är med bestörtning som vi, en yrkeskår som i och med sitt förvärv garanterar yttrandefrihet och åsiktsfrihet i enlighet med Finlands grundlag, får hela vår yrkesroll ifrågasatt – med yttrandefriheten som argument. Beredarens tolkningar går nu helt emot den nordiska traditionen av en elegant och smidig upphovsrättslagstiftning som garanterar yttrandefriheten just i och med konstnärers rätt till sitt verk. Om beredarens mål har varit att sänka tröskeln för innovationer och att uttrycka sig med hjälp av nya (digitala) medel så har marken nu beretts genom att trampa på de garantier för yttrandefrihet som det tagit år att bygga upp. Det är genom att värna om fungerande strukturer som de bästa och mest hållbara moderniseringarna kan göras. Det finns skäl att se över konsekvensbedömningen för utkastet till proposition ytterligare.

12.2. Propositionens konsekvenser enligt sakområde

a. Förslag som gäller inskränkningar i upphovsrätten och avtalslicens. Finns det fel eller brister i beskrivningen? Behöver den kompletteras, och i så fall hur?

Det finns grava fel och brister i beredarens beskrivning.

FSF hänvisar till Kopiostos och Sanastos utlåtanden gällande den här punkten.

b. Konsekvenserna av ändringarna i bestämmelserna om avtalsvillkor (upphovsmäns och utövande konstnärers ställning i avtalsförhållanden). Finns det fel eller brister i beskrivningen? Behöver den kompletteras, och i så fall hur?

Det finns grava fel och brister i beredarens beskrivning.

Ändringarna i bestämmelserna om avtalsvillkor skulle märkbart försämra yrkesutövande konstnärers ställning.

FSF hänvisar till Suomen Kirjailijaliittos utlåtande gällande den här punkten.

c. De huvudsakliga konsekvenserna av de föreslagna ändringarna av upphovsrätten till närstående rättigheter (utvidgning av skyddet för utövande konstnärer, tidningsförläggares närstående rättigheter). Finns det fel eller brister i beskrivningen? Behöver den kompletteras, och i så fall hur?

FSF hänvisar till Kopiostos utlåtande gällande den här punkten.

d. Konsekvenser av bestämmelserna om ansvar för onlineleverantörer av delningstjänster för innehåll. Finns det fel eller brister i beskrivningen? Behöver den kompletteras, och i så fall hur?

FSF hänvisar till Kopiostos och Sanastos utlåtanden gällande den här punkten.

13. Frågor om bedömningen av de grundläggande fri- och rättigheterna

I 12 kap. i utkastet bedöms propositionen utifrån tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna och lagstiftningsordningen. Finns det brister i analysen, t.ex. saknas det sådan avgörande

praxis i grundlagsutskottet eller EU-domstolen som bör beaktas vid bedömningen av ärendet? Om sådan saknas, vad borde läggas till?

Det finns grava brister i beredarens analys av tillgodosedandet av de grundläggande fri- och rättigheterna.

Beredaren ställer konstnärens och användarens yttrandefrihet emot varandra och försämrar på det sättet situationen för bägge parter. Det är genom att garantera konstnärens rätt till sin intellektuella egendom - och till skälig ersättning då den används - som vi på bästa sätt möjliggör en kreativ och nyskapande framtid. Det finns ingen intellektuell egendom att värna om och återge om förutsättningarna för att skapa den ringaktas. Bildningslandet Finland har inte uppstått ur intet utan genom många år av skapande arbete. Det är tack vare de lagenliga garantier för intellektuellt och konstnärligt ägarskap som vi har den omfattande yttrandefrihet som vi har idag.

14. Övriga detaljer som ni vill kommentera

Finns det andra detaljer i propositionen som ni vill kommentera, såsom övergångsbestämmelserna, ikraftträdandet av lagar, uppföljningen och verkställigheten av lagen eller något annat?

-

Sammanfattning av de viktigaste iakttagelserna

Här kan ni, om ni så önskar, ge er en kort sammanfattning av de viktigaste iakttagelserna och ställningstagandena i ert utlåtande.

Utkastet till regeringens proposition bör återremitteras och beredas om så att det bättre motsvarar DSM-direktivets anda där upphovsmakarnas rättigheter stärks.

Finlands svenska författareförening tillvaratar medlemmarnas ideella samt allmänna och gemensamma ekonomiska intressen och bevakar deras författarrätt. Föreningen grundades 1919 och har idag närmare 200 medlemmar.

Sandberg Johanna
Finlands svenska författareförening